

AZTERKETARAKO ARGIBIDEAK

- Lehenbizi testu bat duzu.
- Testu bakar horren gainean eraikita daude bi atal (A eta B)
 - A atala: irakurmena eta hizkuntza (5 puntu guztira)
 - Ulermenari buruzko galderak (2 puntu)
 - Gaia eta laburpena (1,5 puntu)
 - Hizkuntza (1,5 puntu)
 - B atala: testu-ekoizpena (5 puntu guztira)
 - Iritzi-artikulua edo emaila (4 puntu)
 - Egin lotura (1 puntu)

Ez ahaztu kodea azterketa-koaderno guztietan idaztea.

Ez

Asko kostatzen zait ez esatea. Laneko proposamenen bat iristen zaidan aldiro, baietz esaten dut. Dena onartzen dut ezetz esaten ez dakidalako eta gero larri ibiltzen naiz denera iristeko. Estresa, frustrazioa eta nekea eragiten dizkit ezetz esan ezinak, eta, hala eta guztiz ere, baietz esaten jarraitzen dut. Eta bizitza pertsonalean, berdin: “Ez esaten badiot, lagun hori txarto sentituko da”. “Amari ezezkoa ematen badiot, neurekoia naizela pentsatuko du”. Eta, hala, egin nahi edo egin ezin ditudan gauzak egin behar izaten ditut.

Beste batzuei ez zaie ezer kostatzen ezetz esatea, eta etxean ikusten dut hori. Asko eskatzekoa da gure semea, eta gehienetan senarrak ez esaten dio. Nik, aldiz, gauza batzuei ezetz esaten diet, baina beste gauza batzuekin negoziatu egiten dut: “Lagun horren etxera lotara bazoaz, nagusia zarelako da, eta nagusiek logela garbitzen dute. Logela garbitu eta gero, emango dizugu baimena lagunaren etxera joateko”. “Nik ez dizut nahi duzun jostailu hori erosiko, baina zeure dirua daukazu itsulapikoan eta horrekin eros dezakezu. Erabaki behar duzuna da ea merezi dizun diru hori jostailu horretan gastatzeak”. Ez naiz dena baimentzen duten ama horietakoa, nik ere jartzen ditut mugak, baina ez zait gustatzen denari ezetz esatea. Batez ere, semeak ez hori jasotzeko arrazoirik eman ez badu.

Ez ditut ezezko asko jaso bizitzan. Baten bat bai, eta onartu dut, baina ez dut gogoratzen ez traumatikorik. Beraz, ez dakit nondik datorkidan ezetz esateko zailtasun hori. Chat GPTri galdetzea erabaki dut, eta hona hemen haren erantzuna: “Ez dituzu besteak mindu nahi, errudun sentitzen zara ezetz esaten; dena hain ondo egin nahi duzunez, ezetza porrotarekin lotzen duzu”. Adimen artifiziala izateko, erantzun ona eman dit.

Amaia Uribe
7K
(moldatua)

A ATALA: IRAKURMENA ETA HIZKUNTZA (5 PUNTU)

A.1. ULERMENARI BURUZKO GALDERAK. Erantzun labur ondoren dituzun galderei. (2 puntu)

- a) Zergatik onartzen du dena egileak eta zer-nolako ondorioak dakartzkio bere jokabideak?
- b) Adimen Artifizialaren arabera, zergatik du idazleak ezezkoak emateko joera? Aipatu gutxienez bi arrazoi.
- c) Etxean ikusitakoa eta ikasitakoa ote da idazleak ezetz esateko duen joera?
- d) Psikologikoki, zer eragiten dio idazleari ezetz esan ezinak?

A.2. GAIA ETA LABURPENA (1,5 puntu)

Testuingurua

Lagun artean eztabaidan ari zinetela, lagun bat heldu da zuengana: eztabaidagai duzuen testua ez duela ezagutzen esan dizu, eta zeri buruzkoa den azaltzeko eskatu.

A.2.1 Adieraz ezazu, zure hitzekin eta gehienez ere esaldi batean, zein den irakurritako testuaren gaia. (0,5 puntu)

A.2.2 Egin ezazu "Ez" testuaren laburpena (**gehienez 60 hitz**). (1 puntu)

A.3. HIZKUNTZA (1,5 puntu)

Testuingurua

Irakurritako eta eztabaidagai izandako artikulak berebiziko interesa sortu du zuegan, eta zeuk ere gaiari buruz idaztea erabaki duzu. Izan ere, zure esperientzia

eta ikuspegia beste pertsona batzuentzat lagungarri izan daitezke. Testua ekoizteko prestaketa-lana egin behar duzu; zehazki, baliabide lexikoak eta gramatikalak landu behar dituzu.

A.3.1 Ondoren *Euskaltzaindiaren hiztegi*ko bost definizio dituzu, eta horiei dagozkien hitzak aurkitu behar dituzu Amaia Uriberen “Ez” izeneko testuan. (0,5 puntu)

- a) “Eskaintzen edo ematen dena borondatez hartu, ontzat hartu”.
- b) “Singularreko lehen pertsonan mintzatzen denak bere nahi edo interesari soilik begiraturik jokatzeko duela adierazteko erabiltzen duen hitza”.
- c) “Zerbaiten zergatia azaltzen duen edo zerbait bidezko egiten duen gauza”.
- d) “Erraza ez denaren nolakotasuna”.
- e) “Ulertzeko edo ikasteko gaitasuna; pentsamenduaren bidez norbaitek bere buruaz eta inguruaz jabetzeko duen ahalmena”.

A.3.2 “Ez” testuko ideia batzuk interesgarriak iruditu zaizkizu, baina ez dituzu beren horretan eman nahi. Eman itzazu azpiko pasarteak zure hitzak erabiliz: (0,5 puntu)

- a) “Dena onartzen dut, ezetz esaten ez dakidalako”.
- b) “*Ez* esaten badiot, lagun hori txarto sentituko da”.
- c) “gauza batzuei ezetz esaten diet, baina beste gauza batzuekin negoziatu egiten dut”.
- d) “Beste batzuei ez zaie ezer kostatzen ezetz esatea, eta etxean ikusten dut hori”.
- e) “Lagun horren etxera lotara bazoaz, nagusia zarelako da”.

A.3.3 “Ez” testua irakurri ahala, konturatu zara egileak zenbait eratorpen-atzizki baliatu dituela hitz berriak sortzeko. Bada, zeuk ere horretan trebatu nahi duzu, zeure idazlanari begira. Aurki itzazu **bost eratorpen-atzizki** ezberdin “Ez” testuan, zerrendatu itzazu eta, ondoren, asma itzazu, adibide bakoitzari dagokion atzizki bera erabiliz, bina adibide gehiago. (0,5 puntu)

B ATALA: TESTU-EKOIZPENA (5 PUNTU)

B.1 IDAZLAN NAGUSIA

Bi aukera hauetako bati erantzun behar diozu (B.1.1 edo B.1.2) (**gutxienez 180 hitz**) (4 puntu)

B.1.1 Iritzi-artikulua

Amaia Uriberen artikulua irakurrita, ezetz esateko zailtasunei buruz hausnartzen ari zinela ikusi duzu zeuk ere arazoak dituzula, batzuetan behintzat, ezezkoa emateko. Zeure hausnarketak iritzi-artikulu baten bidez azaltzea bururatu zaizu.

B.1.2 Genero librea

Aukera honetan, idazlana egiteko gai nagusia “Gaur ere ezetz esan behar zenion, baina ez duzu egin” da. Testu-generoa, ordea, zuk zeuk hautatu behar duzu. Honako hauek ideia posible batzuk dira, baina beste batzuk ere hauta zenitzake, betiere genero bakoitzaren konbentzioak erabilita: (a) eguneroko batean azalduko duzu bizitako egoera; (b) lagun bati email bat idatziko diozu, gertatutakoaren berri emateko; (c) gaurko egoerak eragindako ezinegonetik abiatuta, ezetz esaten ikasteko dekalogo bat idatziko duzu...

B.2 EGIN LOTURA

Ondoren Kirmen Uribe idazlearen poema bat eta Anari Alberdiren *Gari eta goroldiozko* liburuko pasarte bat dituzu. Hautatu bietako bat, azaldu zein den mezu nagusia eta egin lotura mezu horren eta “Ez” testuko ideien artean (**gehienez 50 hitz**). (1 puntu)

B.2.1. Poema

Bada gorroto dudan lagun bat.
Zuhaitzean gora egin nahi dudanean
“ez, ez, ez, hobeto ez”, esaten dit,
“laprast eroriko zara lurrera”.
Bada gorroto dudan lagun bat.
Futbolean jolastu nahi dudanean
“ez, ez, ez, hobeto ez”, esaten dit,
“ipurdi azpitik sartuko dizute gola”.
Bada gorroto dudan lagun bat.
Gustuko neskarengana hurreratzean
“ez, ez, ez, hobeto ez”, esaten dit,
“ez du zurekin nahiko berak”.
Bada gorroto dudan lagun bat.
Anaia txikiari musu eman nahi diodanean
“ez, ez, ez, hobeto ez”, esaten dit,
“esnatu egingo da berehala”.
Bada gorroto dudan lagun bat.
Lagun horren izena *Lotsa* da.
“Ez, ez, ez, inola ez” esaten diot gauero,
“bihar ez dizut kasurik egingo, bada”.

Kirmen Uribe

Zaharregia, txikiegia agian (2003)

B.2.2 Prosazko pasartea

Ezetx erabaki zenuen baietz erabaki zenuen baino gehiagotan.

Ezetx erabaki zenuen, azkenean. Azkeneko aldian.

Ezetx erabakitzea ez zaizu erabaki bat iruditzen orain.

Ezetx erabakitzea ez erabakitzetik gertuago dago.

Anari Alberdi

Gari eta goroldiozko (2022)